

Miten auttaa
lasta ja nuorta
suojautumaan seksuaaliselta
häirinnältä ja houkuttelulta
digitaalisissa
ympäristöissä?

Paula Aalto | 25.03.2020

Paula.aalto@mll.fi

Twitter: @PaulaAalto

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

MLL:n koulutuskäyttöön

LAPSET ENSIN

Koulu alkaa kiusaajien kohta vuotias kirjoitti blogitekstin rauhassa – "Jos tälle naure sama"

Kiusaaminen somessa lisääntyy
Keskustele aiheesta artikkelin lo

Kiusaaminen 9.8.2019 klo 14.59

Näin pedofiilit saalistavat suosikkipeleissä Fortnitessa ja Minecraftissa – asiantuntija neuvoo, kuinka lasta voi suojella verkossa

Myös suomalaislapsia pakotetaan verkossa seksuaalisiin tekoihin.
Web-kameran kuvamateriaali voi päätyä myös levitykseen.

Seksuaalirikokset 10.4.2019 klo 06.00

Nuorten kokema seksuaalinen häirintä sosiaalisessa mediassa lisääntynyt

Etelä-Savossa seksuaalista häirintää puhelimesta tai netissä kertoi
kokeneensa reilusti yli joka neljäs kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalainen
tyttö.

Seksuaalinen häirintä 17.9.2019 klo 16.14

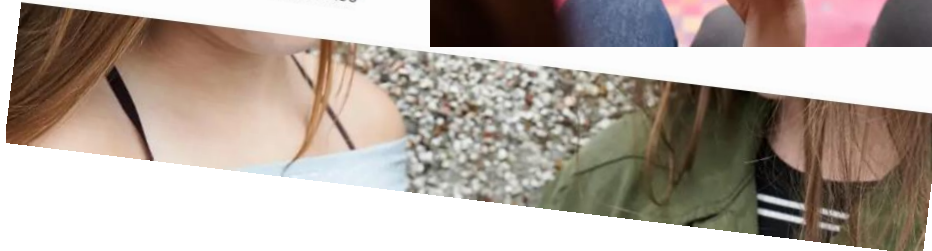

Kuva: Tiina Jutila / Yle

Lasten houkutus internetissä ei turvaohjeita ka

Lue yksinkertaiset turvaohjeet

Internet 14.8.2019 klo 15.35

Uusia uhattu somessa häätymisellä: yhä törmäävät in ja verkkokiusaamiseen

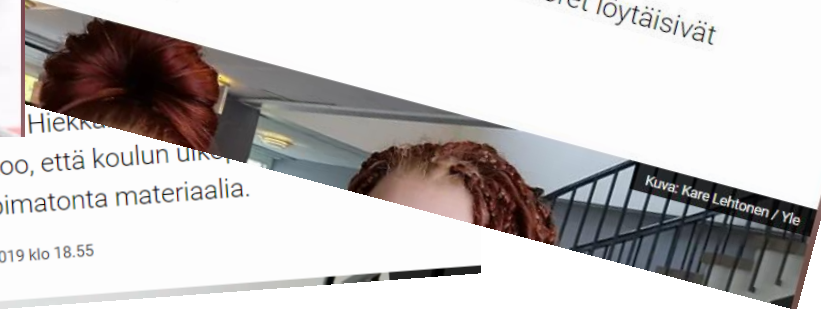
mediakasvatukseen lisäksi seksuaalivalistus
ammassa vaiheessa.

Kuva: Sofie Garn

sovellus luotiin lapsille ja nuorille ereiden etsimistä varten – siitä tulikin äisten Tinder

biilisovelluksen alkuperäinen idea on, että nuoret löytäisivät
uusia ystäviä.

10.10.2019 klo 08.08

Kuva: Kare Lehtonen / Yle

WhatsApp-ryhmään kuului
luokkalaisia oppilaita. Rehtori uskoo, että koulun
on levittänyt ryhmään lapsille sopimatonta materiaalia.

WhatsApp 4.10.2019 klo 17.12 | päivitetty 4.10.2019 klo 18.55

MLL:n koulutuskäyttöön

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN

Mediankäytön tavat muodostuvat varhain

Aikuisen valinnoilla edistetään tai heikennetään lapsen hyvinvointia

Aikuinen mahdollistajana, esimerkkinä ja opettajana

Perheen yhteiset säännöt ja sopimukset mediankäytöstä

Huolehdi lapsen yksityisyydestä mediassa (valokuvat, profiilit ym.)

MLL:n koulutuskäyttöön

Digihyvinvointitaitoja voi opetella ja treenata

- Henkilö-kohtaisesta terveydestä huolehtimisen taitoja (mm. uni)
- Verkko-ympäristöjen toiminta- ja ansaintalogiikoiden ymmärtämisen taitoja
- Jakamisen taitoja, maineen hallintataitoja
- Itsesäätelyn ja ajanhallinnan taitoja
- Empatia-, vuorovaikutus- ja tunnetaitoja
- Sosiaalisista suhteista huolehtimisen taitoja
- Ongelmanratkaisutaitoja
- Turvataitoja
- Ikävistä asioista ja kokemuksista puheeksiottamisen taitoja

MLL:n koulutuskäyttöön

Tavoitteena oma ja muiden turvallinen mediankäyttö

Omien ja muiden rajojen tunnistaminen

Millainen tieto on luotettava ja mistä tunnistaa epäluotettavan tiedon?

Digitaalinen jalanjälki, mihin jälkiä jää ja minkälaisia jälkiä?

Toimintamalleja ikäville ja odottamattomille tilanteille

Yksityisyyden rajat, mitä itsestä ja toisista saa ja kannattaa jakaa?

MLL:n koulutuskäyttöön

Lasta ja nuorta suojaavia tekijöitä

- Hyväksytyksi tulemisen kokemus
- Hyvä itsetuottamus
- Hyvät kaveruussuhteet ja sosiaaliset taidot
- Luottamus omaan kykyyn selviytyä
- Kokemukset hankalista tilanteista selviytymisestä
- Itsenäisyys ja oivaltavuus
- Ongelmanratkaisukyky
- Luottamus toisiin ja kyky pyytää ja ottaa vastaan apua

Lähde:(Lajunen et al. 2005.)

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

MLL:n koulutuskäyttöön

Kykyä ennakoida
riskialttiita tilanteita
ja poistua niistä
tarvittaessa

Kun aikuinen häiritsee - Grooming netissä

- Aikuisen lapseen kohdistamaa, usein netissä tapahtuvaa vuorovaikutusta, jolla pyritään luomaan luottamusta ja tähdätään lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön.
- Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö ja houkutteleva seksuaalisiin tekoihin ovat rikoksia.

MLL:n koulutuskäyttöön

Miten lapsi tai
nuori tunnistaa oudot
yhteydenotot?

Moi

Moi!

Mitä kuuluu?

Ihan ok, tunnetaanks me?

Ei, mutta aattelin et ois kiva tutustuu.
Sulla on kivoja kuvia

Aa okei, kiitti! Joo, miksei

Oliks hyvä koulupäivä?

No ei kyllä, kauheesti läksyjä

Aa. Voisinpa piristää jotenkin
Oot muuten tosi kaunis tossa sun stoorissa

Ai, kiitti! No toi piristi jo, haha

No hyvä!

Haluutko lähetellä kuvia vaan mulle?

Mäkin voin lähettää. Vois piristää sua lisää

MLL:n koulutuskäyttöön

Oli ihana nähdä
ja muista sit mitä puhuttiin

Joo

Siis siitä että meidän välisistä jutuista ei puhuta muille
Sillonki vaikka joku kysyis
Koska yksityiset asiat ei kuulu muille

MLL:n koulutuskäyttöön

Joo

Oot rakas
Nähääkö uudestaan vaikka perjantaina?
Ja jos tuut tällä kertaa mun luo?

Läppää, jännää viestittelyä vai häirintää?

”Joku tuntematon lähetti mulle yksityisviestin netissä. Se kuvaili siinä viestissä miten komee mä oon ja kertoi mitä seksiasentoja se tekis mun kaa, jos nähtäis. Nauroin asialle kavereiden kaa, mut oikeesti mua ahistaa ja kuvottaa tosi paljon.”

MLL Nuortennetti

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN

Sexting

- Nuori saattaa olla aloitteellinen, mutta ei aina tule ajatelleeksi, että toinen voi reagoida odottamattomilla tavoilla.
- Voi kuulua seurustelusuhteisiin ja seksuaalisen identiteetin kehittymiseen
- Riskinä väärinymmärrykset ja viestien leviäminen.
- Nuoren on tärkeää osata kunnioittaa itseään ja muita ja harkita nopeissakin tilanteissa, mitä jakaa ja mitä ei.
- Muistuta, ettei netissäkään kukaan saa painostaa sellaiseen, mitä toinen ei halua.
- Kannusta ja tue turvallista netinkäyttöä sekä viestittelyä nuoren seurustelusuhteissa ja uusiin ihmisiin tutustumisessa

MILLIN KOUVUUSKÄYTTÖÖN

Kivalta tuntuvia kehuja somessa

- Miksi somessa saadut kehut voivat tuntua niin mukavilta?
- Mistä voisi päätellä, että kehuissa onkin jokin taka-ajatus?
- Miksi netissä toimiessa hälytyskellot eivät soi niin helposti, jos joku tuntematon lähestyy, kehuu kauniiksi ja ehdottaa intiimiä tapaamista, mutta samat sanat kadulla kasvotusten voisi välittömästi alkaa pelottamaan?
- Millaisia tunteita erilaiset netissä, peleissä ym. saadut viestit herättävät, ja miksi kannattaa suhtautua vähän kriittisesti kehuihin?

MLL:n koulutuskäyttöön

**Lapsen tai nuoren
kanssa pohdittavaksi**

Pohdi ja keskustele

**Mistä
jokaisen nuoren kanssa
kannattaa keskustella, vaikka
mitään ei olisi sattunut tai ei
ikinä sattuisikaan...?**

Miljoonakoulutuskäyttöön

Mitä eroa on flirttailulla ja häirinnällä?

- Minkälainen kosketus on ns. neutraalia koskettamista?
- Mistä voi tietää voiko toiseen koskea?
- Mistä tietää, että toisella on epä mukava, ahdistunut tai ikävä olo lähelläsi?
- Minkälaiset katseet tai eleet voivat loukata toista?

MLL:n koulutuskäyttöön

**Lapsen tai nuoren
kanssa pohdittavaksi**
Pohdi ja keskustele

MLL:n koulutuskäyttöön

Ota huoli
puheeksi

Lapselle ja nuorelle: Miten toimia epämiellyttävässä tilanteessa?

- Mitä vaisto sanoo? Jos hälytyskellot alkavat soida, lopeta keskustelu ja poista henkilö yhteystiedoistasi ja blokkaa tarvittaessa
- Painostavassa tai uhkaavassa tilanteessa saa olla tyyne ja lähteä pois keskustelusta vaikka sanomatta mitään. Tärkeintä on, ettei itselle tapahdu pahaa, eikä joudu epämiellyttäviin tilanteisiin
- Tallenna oudot, epäilyttävät tai epäasialliset viestit
- Ilmoita ylläpidolle. Ylläpidolla on velvollisuus tarkistaa kaikki ilmoitukset.

Kerro aina häiritsevästä ja epäasiallisista viesteistä jollekin. Apua löytyy aina!

Aikuinen: Ole lapsen ja nuoren tukena, jos hän kertoo kohdanneensa häirintää

Kuuntele rauhallisesti, vaikka tilanne saattaa järkyttää, hämmentää ja pelottaa.

Kiitä lasta tai nuorta, että hän on tullut puhumaan sinulle vaikeasta asiasta.

Lohduta, anna lapselle ja nuorelle turvaa ja rakkautta. Hae tarvittaessa lapselle tai nuorelle ammattiapua

Kerro, että ahdistelu ei ole koskaan lapsen tai nuoren syy, vastuu on aina tekijällä

MALLIN Koulutuskäyttöön

Mikä estää lasta tai nuorta kertomasta aikuiselle?

- **Häpeän tunne.** Jos lapsi tai nuori on esimerkiksi itse ollut aktiivinen viestittelyssä.
- **Yleisyys.** Jos tuntemattomien häiritseviä yhteydenottoja on paljon, ne eivät ehkä tunnu nuoresta kertomisen arvoisilta. Häirinnästä netissä ei saisi tulla normaalia. Siksi aikuisen on hyvä kysyä ja jutella aiheesta.
- **Aikuisten osaaminen.** Lapsi tai nuori kokee, ettei aikuinen osaa auttaa ikävissä nettitilanteissa
- **Aikuisten ylireagointi ja ongelman yleistäminen.** Lapsi tai nuori pelkää, että häneltä otetaan puhelin pois, jolloin hän ei pystyisi pitämään yhteyttä edes kavereihinsa.

Osoita, että sinulle voi kertoa. Kestät kuulla, ja olet valmis auttamaan.

Miten purkaa häirinnästä kertomisen esteitä?

- Häpeän tunne. Miten aikuinen voisi vähentää sitä?
- Häirintä on nuoren mielestä niin yleistä, että sitä on vaan siedettävä. Miten aikuinen voi vaikuttaa tähän käsitykseen?
- Aikuisten huomion suuntautuminen rankaisemiseen (esim. puhelimen ottaminen pois).
- Miten aikuinen osoittaa keskittyvänsä lapsen kokemuksen kuuntelemiseen ja siitä keskustelemiseen, miten kannattaa toimia jatkossa?

MLL:n koulutuskäyttöön

**Pari- tai
pienryhmäkeskustelu**

Itsensä arvostamisen
taitoja:
Olet hyvä tyyppi!
"Tulla nähdyksi ja
kuulluksi"

Kiusaamisen,
häirinnän ja
loukkaavan
kohtelun
tunnistamisen
taitoja

Miten
tunnistaa
itselle
hyvää fiilistä
tuovat
sisällöt?

Henkinen
käsijarru

Riittävän
hyvät
mediataidot

Ikävien
asioiden
käsittelyn ja
puheeksi
ottamisen
taitoja

MLL

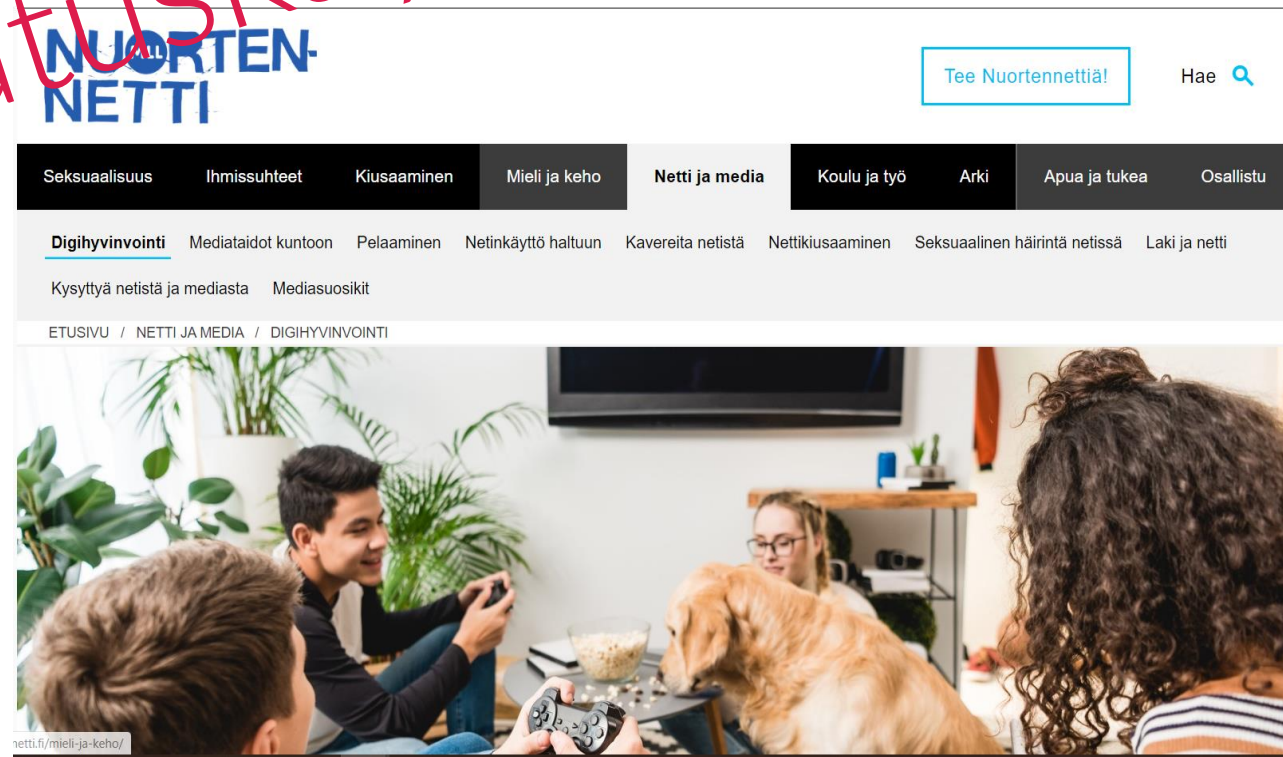
MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN

Keskustelua, tietoa ja toimintaa nuorille

- MLL:n Nuortennetti www.nuortennetti.fi
- MLL:n Lasten ja nuorten puhelinvierailu maksutonta keskusteluapua nuorille, p. 116 111 myös chat ja nettikirjepalvelu

MLL:n koulutuskäyttöön

Tietoa, materiaaleja ja tukea ja keskusteluapua aikuisille

- Mediakasvatus:
 - mll.fi/lapsetjamedia
 - Mll.fi/digihyvintoiti
- MLL:n Vanhempainpunelin -maksutonta keskusteluapua vanhemmille, p.0800 92277, myös chat ja nettikirje.

Hyvinvointia digiajassa

30.8.2019

Hyvinvointia tukevat taidot ja valinnat ovat tulleet sähköistyvässä yhteiskunnassamme elintärkeiksi keinoiksi hallita yltäkylläistä tietotulvaa, pienkättäämme ja sosiaalisia suhteitamme.

Raskausaika

Vanhemmuus ja kasvatus +

Vanhemman +

Ajankohtaisia mediakasvatusvinkkauksia

Ruutujen lumo-utiskirje:

www.mll.fi/ruutujenlumo

- Vanhemmille
- Ammatikasvattajille
- Nuorisotyöntekijöille

MLL:n koulutuskäyttöön

Mitä tarkoittaa sopiva ruutu-aika? Mistä löytää laadukkaat sisällöt? Miten mediat vaikuttavat lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin? Aiheuttaako digi-huolta, kannausta, kiukkua ja kurjia fiiliksiä?

Näihin ja muihin kysymyksiin saat näkökulmia tilaamalla Ruutujen lumo -utiskirjeemme, jossa jaamme niin artikkeleita, asiantuntijavideoita kuin vanhempien vinkkejä ja hyviä käytäntöjä tasapainoiseen digiarkeen.

Utiskirje ilmestyy kuukausittain 1.9.2019 alkaen.

Tilaa utiskirje
osoitteesta
mll.fi/ruutujenlumo

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

Kiitos!

MLL:n koulutuskäyttöön

